

El temps d'Advent

L'Advent és un temps amable. El més amable de tots, segurament. El clima de preparació del Nadal, si es viu de manera humanitzadora i no com un pur atabalament de compres i d'organització d'àpats, permet mirar-se la vida amb més pau, amb desig de felicitat pròpia i per als altres, amb un revifament dels millors desigs que portem dins nostre.

L'Advent, que comença el quart diumenge abans del 25 de desembre i que, per tant, pot durar, segons caiguin les dates, entre quatre setmanes senceres i tres setmanes i un dia, és el temps que ens porta cap a la celebració de l'entrada dins la història humana, fa poc més de dos mil anys, en un poblet de la terra d'Israel anomenat Betlem, d'aquell que és la presència mateixa de Déu, el Fill de Déu. Semblaria que un esdeveniment així hauria de ser una cosa espectacular, que deixés tothom bocabadat i rendit als peus del Déu fet home. I en canvi no és així: Déu ve a viure la història humana en un infant feble, nascut pobre però acompanyat de tota la tendresa dels seus pares, Maria i Josep. I aquest és el primer missatge que l'Advent ens convida a viure: la crida a trobar Déu en la petitesa, en la pobresa, en la senzillesa quotidiana.

Però hi ha més. I és que, en aquella senzillesa de l'infant de Betlem, es realitza la culminació de segles i segles

d'esperances, les esperances del poble d'Israel. Unes esperances que, en el seu rostre més noble i autèntic, guiades pels anuncis i les crides dels profetes, apuntaven cap a l'arribada, enmig d'aquest món adolorit, d'algú que obriria de part de Déu un camí nou que seria bona nova per als pobres, salut per als malalts, llibertat per als oprimits, redreçament per als abatuts, pau i gràcia i justícia per a tothom. L'Advent revifa l'espera d'aquest camí nou, i anima a fer-lo realitat: anima a fer realitat les aspiracions més profundament humanes de la humanitat.

Sí, certament, l'Advent és un temps amable.

Les tres vingudes del Senyor

L'Advent neix, com ja hem explicat en referir-nos a l'origen i la formació de l'any litúrgic, com a preparació de la festa de Nadal. Advent és una paraula llatina que vol dir vinguda. I la primera vinguda que preparem és, és clar, la que es va esdevenir fa poc més de dos mil anys a Betlem. El naixement de Jesús és un esdeveniment que capgira la nostra història humana, que la renova i l'omple de tot el vigor de Déu mateix, perquè tots nosaltres, tots els homes i dones, caminem per un camí nou i entrem en la seva plenitud de vida. I la celebració d'aquest esdeveniment mereix ser preparada amb tota la intensitat.

Però aquest sentit inicial de l'Advent en tant que preparació de la vinguda històrica del Fill de Déu ens convida a no quedar-nos només en aquest esdeveniment passat. I és que la vinguda del Senyor es continua realitzant ara, en les nostres vides. El Senyor ve cada dia al nostre cor

si l'hi tenim obert, i a través de tot allò que ens envolta i s'esdevé en la nostra vida: tot el que passa en la nostra vida i en el nostre món és una crida del Senyor, una vinguda del Senyor; i, sobretot, aquesta vinguda es fa especialment viva en els pobres, que són sempre una especial presència i una especial crida del Senyor. I juntament amb aquesta vinguda en els esdeveniments de la vida, el Senyor ve també a nosaltres a través de la seva presència eclesial, a través de l'Eucaristia i dels altres sacraments, a través de la seva Paraula proclamada, a través de la reunió dels creients, tal com ell mateix va prometre.

I finalment hi ha encara una tercera vinguda. I és la vinguda definitiva del Senyor al final de la història, quan reunirà la humanitat sencera en la vida plena del seu Regne. Nosaltres, en aquest món, caminem cap a aquesta vinguda definitiva, i ens preparem per estar-hi ben disposats. I ell, Jesús, ens anuncia que aquest camí humà, a vegades tan ple de foscos i de dolors, és cridat a convertir-se, com diu el llibre de l'Apocalipsi, en un cel nou i una terra nova, on Déu serà per sempre Déu amb nosaltres, i s'acabaran totes les llàgrimes i totes les penes, i l'amor de Déu ho serà tot en tots.

La pregària més pròpia i significativa de l'Advent és com un clam: "Veni, Senyor Jesús!". I en aquest clam s'hi conté l'anhel de totes tres vingudes: Veniu, Senyor Jesús, per compartir la nostra existència humana, fet infant feble a l'estable de Betlem. Veniu, Senyor Jesús, cada dia, a la nostra vida, en cada persona, en cada esdeveniment, i en la realitat plena del pa i el vi de l'Eucaristia. Veniu, Senyor Jesús, en el vostre Regne definitiu, per aplegar-nos amb vós en aquell amor que serà ja per sempre. Veniu, Senyor Jesús!

Les actituds de l'Advent

El temps d'Advent, com cada un dels temps litúrgics, ens convida a viure unes determinades actituds. Ja ho hem dit més amunt, que totes les actituds cristianes són per a tot l'any. Però segur que ens va bé que per temps, per èpoques, es destaquin alguns aspectes concrets del ser cristià. Durant el temps d'Advent se'n podrien destacar sobretot cinc, d'actituds:

1. L'esperança. És aquesta potser la paraula que més ressona en aquest temps. Esperem la vinguda del Senyor, i esperem que la seva salvació es realitzi en nosaltres i en el nostre món.

Ho sabem prou, que aquesta esperança no es realitzarà definitivament fins que arribi el Regne de Déu per sempre, al final de tot, en la vida eterna. I sabem també que el nostre camí en aquest món està orientat i encaminat cap a aquest moment últim, ple, quan Déu reunirà els seus fills i filles en el seu cel nou, on no hi haurà ja dolor ni penes ni tristeses.

Però alhora, aquesta esperança es realitza ja ara, s'acompleix ja ara. Jesús ens va ensenyar que cada gest d'amor, cada moment de felicitat, cada dolor alliberat, cada injustícia vençuda, cada experiència de confiança en Déu Pare, és ja la realització del seu Regne. I per això, alhora que esperem la vida nova i definitiva que només Déu pot donar, ens alegrem també de les petites o grans realitats de vida nova que s'esdevenen entre nosaltres.

I, sobretot, perquè aquesta esperança sigui veritable, tenim els ulls ben oberts davant els mals i mancances que

hi ha en nosaltres i en el nostre món: si visquéssim satisfets, si no ens adonéssim del pecat que hi ha en nosaltres i del dolor que hi ha al nostre voltant, ¿què esperaríem? ¿quin interès tindria per a nosaltres esperar la vinguda del Senyor? ¿quina il·lusió ens farien les paraules tan lluminoses del profeta Isaïes quan anunciava, per exemple, que “aquell dia, el llop conviurà amb l’anyell, la pantera jaurà amb el cabrit, pasturaran junts el vedell i el lleó, i un nen petit podrà guiar-los” (Isaïes 11,6)?

2. Preparar el camí del Senyor. És com la consigna d’aquest temps, la crida que Joan Baptista feia, allà al riu Jordà, a tots aquells que se li acostaven. El Senyor ve, i la salvació és obra seva, no nostra. Però seria mentida dir que l’esperem si, alhora, nosaltres no treballéssim per començar a fer realitat allò que esperem que ell ens doni. Si anhelem un món on hi regni la bondat, la justícia i l’amor, un món on no hi hagi enfrontaments ni llàgrimes, un món on Déu ompli tots els cors, hem de treballar perquè això sigui així. Hem de convertir els nostres cors i hem de fer el que estigui a les nostres mans perquè les nostres vides i el nostre món s’acostin cada cop més al projecte de Déu.

3. La joia. Semblaria que la joia cal guardar-la per Nadal, i que aquest és un temps més aviat seriós i de poques alegries. Però no és ben bé així. Certament que l’esclat de l’alegria per la vinguda del Senyor serà per Nadal, però ja ara, de moltes maneres, se’ns convida a viure la joia de saber que el Senyor és aquí i ens salva.

En això, el primer i gran exemple el tenim en els profetes. Ells, fins i tot en les èpoques més difícils de la història d’Israel, convidaven els seus conciutadans a viure l’alegria de saber que el Senyor no els abandonava, que

era amb ells, que els guiava i conduïa. I també nosaltres. Nosaltres sabem que el Senyor és aquí, que ve a salvar-nos. És cert que, a vegades, la vida es fa dolorosa i costa més de trobar aquesta alegria. Però sempre, i en aquest temps especialment, ens convé mirar cap al nostre interior i trobar el goig de tenir Déu dins nostre, acompanyant-nos sempre.

Però el gran exemple d'aquesta alegria el tenim en Maria, la Mare de Déu. Només cal veure-la en la seva visita a la seva cosina Elisabet: el fill que ella porta a les entranyes és la més gran alegria, la nostra gran alegria. Perquè nosaltres, com Maria, també creiem en Déu i en tot el que ens ha promès.

4. La pregària. Per viure el que aquest temps significa, perquè entri ben endins nostre, és important dedicar temps a la pregària. Sempre cal pregar, tot l'any. Però aquest temps és com una especial invitació a aixecar el cor cap a Déu: per acostar-nos més a ell, per desitjar la seva vinguda, per posar davant seu la feblesa de la nostra condició humana, per reconèixer que sense ell no podríem fer res, per compartir amb ell la vida que hem viscut i descobrir-hi la seva presència amorosa, per compartir també amb ell les joies i les il·lusions a través de les quals ell es manifesta i ens estimula, per mirar cap al nostre món i presentar-li els nostres desigs i el nostre treball per una vida més digna per a tothom... I, sobretot, perquè ens entri ben endins l'alegria de la seva presència salvadora.

Aquest ambient prenatalenc en què ens trobem, que certament té moltes virtuts, pot tenir també el greu inconvenient de fer, si no vigilem, que tot ens passi molt de pressa, sense adonar-nos-en. Aquests dies tots anem

més aviat força atabalats. I per això serà bo que, de la manera que a cadascú li vagi bé, busquem seriosament estones per pregar, per fer entrar dins nostre el que aquests dies celebrem i el que celebrarem en els propers dies de Nadal.

5. La paciència. Moltes vegades els nostres esforços no donen el resultat que voldríem. Treballem per una cosa que creiem que és bona, i no hi ha manera que es faci realitat. Volem convertir-nos i millorar en algun aspecte de la nostra vida, i no ens en sortim. Mirem cap al nostre país o el nostre món, i voldríem que hi hagués més justícia i benestar per a tothom, i ens adonem que hi ha massa interessos que ho impedeixen. Voldríem que Jesús fos més conegut i estimat, i no sabem com fer-ho perquè sigui així.

L'Advent és una invitació a treballar sense defallir, encara que les coses no surtin com esperariem. Ho diu la carta de sant Jaume, un dels textos que llegim els diumenges d'Advent: “Tingueu paciència, germans, fins que vingui el Senyor. Mireu com el pagès espera els fruits preciosos de la terra, prenent paciència fins que les pluges primerenques i tardanes l'hauran assaonada. Igualment vosaltres tingueu paciència, refermeu els vostres cors, que la vinguda del Senyor és a prop” (Jaume 5,7-8). Tenir paciència, i refermar els cors, tot alhora, fins que vingui el Senyor.

El temps de Nadal

Nadal és sens dubte la festa més popular del calendari cristià, encara que de fet no sigui la més important. La més important és Pasqua. Però tampoc no ens fa cap mal que Nadal tingui tanta popularitat, si sabem viure-la bé.

Aquesta popularitat que li ve, en primera instància, per motius no cristians: celebrar que el dia comença a créixer, que la llum venç la foscor, és una cosa que trobem a totes les cultures. Ja hem explicat que, de fet, la data del 25 de desembre es va triar precisament perquè a Roma aquell dia se celebrava el naixement del Sol. O sigui que no ens hem d'estranyar que, en aquestes dates, tothom, creients i no creients, facin festa. I no és gaire adequada la recriminació que a vegades alguns cristians fan als que no ho són, dient-los que no té sentit que celebren una festa cristiana si no hi creuen. No, això no és veritat: la festa del 25 de desembre és, certament, una festa cristiana, però, abans de ser una festa cristiana, és una festa universal, de tothom, que ningú no s'hauria de voler apropiari en exclusiva. I és que de fet, nosaltres, els cristians, certament que celebrem el naixement de Jesús; però també participem, i fem bé de fer-ho, d'una joia familiar i col·lectiva que no és deguda al naixement de Jesús, sinó a la tradició universal de trobar-se festi-vament en aquestes dates.

Però la popularitat de la festa té també, només faltaria, motius cristians, i d'aquests motius és del que ara parlarem.

Un goig molt fondo

Val la pena viure i disfrutar, tant com sigui possible, el goig cristià del Nadal. I és que, com ha escrit algú, la cosa realment transcendent, la cosa que capgira la història de la humanitat, és el fet que Déu vingui a viure la història humana. La mort i la resurrecció del Déu fet home és, de fet, una conseqüència: Déu no podia viure la història humana de cap altra manera que no fos estimant totalment, i estimar totalment comporta per força entrar en conflicte amb els poders d'aquest món i acabar perdent, acabar morint per fidelitat a aquest amor; però al mateix temps, aquesta mort no podia ser de cap manera el final de tot, perquè l'amor de Déu és més fort que tot el mal i tot el pecat i tots els poders que dominen el món, de manera que, al capdavall, el fracàs davant el món havia de convertir-se en vida i amor absoluts, definitius, per sempre.

La Pasqua és, sens dubte, el moment en què veiem i vivim el que ha significat la presència de Déu en la història humana, i per això és la festa més important dels cristians. Però quan, el 25 de desembre, ens reunim amb el goig de contemplar com Déu ve enmig nostre, no podem deixar de pensar que, realment, aquí hi ha allò que fa que la nostra fe pugui ser realment una Bona Nova: Déu s'ha fet un dels nostres, el camí humà té una grandesa total, té la grandesa d'allò més gran que podem imaginar, té la grandesa de Déu. I per tant, perquè té la

grandesa de Déu, està destinat a la més gran i inacabable plenitud.

Però no és només això. Això, de fet, podria semblar només una elucubració teòrica. Però és que aquesta presència de Déu no està només dins el nostre cervell. Aquesta presència de Déu s'ha fet visible, palpable, i se n'ha fet de la manera més capaç de tocar els cors i aixecar l'ànima: aquesta presència de Déu s'ha fet un infant petit, acabat de néixer, que ens mira acompanyat de la tendresa dels seus pares i de la desconcertada companyia d'uns pastors que no saben ben bé què hi fan allà però que diuen que uns àngels els han avisat... I un infant petit que no està en cap dels llocs que pretenen ser dipositaris de la grandesa d'aquest món, sinó en una menjadora, un lloc on la sovint desenfocada imaginació humana mai no se li hauria acudit de buscar-hi Déu... Però és que aquest és el Déu de veritat: no n'hi ha d'altre, no n'hi pot haver d'altre... Déu ha de ser així: pobre, portador d'estimació i de tendresa, profundament humà... Si no, no seria altra cosa que una projecció dels poders d'aquest món que acabaran portant aquell infant a la mort.

Els relats entorn del naixement de Jesús ocupen els dos primers capítols dels evangelis de Mateu i de Lluc, mentre que ni l'evangeli de Marc ni el de Joan no en parlen. Però, dels dos en parlen, és sens dubte el de Lluc (2,1-21) el que ens sap transmetre de la manera més propera i penetrant, amb la seva narració del naixement i de l'adoració dels pastors, el que vol dir celebrar que Déu es fa home. I llegint-lo, ens adonem que, en efecte, els cristians tenim motius per viure el Nadal com una festa molt popular, molt arrelada dins l'ànima. Perquè

ens mostra les millors coses –les autèntiques millors coses– que nosaltres som, i les millors coses que voldríem ser.

Això és, doncs, el que celebrem el 25 de desembre i la resta de dies que formen aquest temps. No, no celebrem el dia de l'aniversari del naixement de Jesús, bàsicament, perquè no tenim ni idea de quin dia devia néixer. Com tampoc el 6 de gener celebrem l'aniversari de l'arribada dels mags d'Orient, ni el 28 de desembre l'aniversari de la matança dels Innocents (i a més, en aquest cas de l'arribada dels mags i la mort dels Innocents, queda clar que no pot ser l'aniversari, perquè l'adoració dels mags va ser abans de l'assassinat dels infants que va ordenar Herodes). No, aquests dies no pretenem celebrar aniversaris històrics, sinó fer memòria viva d'un esdeveniment que transforma la nostra història: la vinguda, enmig nostre, del Fill de Déu. I aquest esdeveniment és font d'un goig molt profund.

Déu amb nosaltres

Situem-nos ara al segle vuitè abans de Crist. Eren temps de guerres. Acaz, rei de Judà, home no pas gaire fidel a l'aliança de Déu, veia com el seu regne era assetjat pels reis veïns, i corria greu perill de ser ocupat. Isaïes, el profeta, li fa arribar de part de Déu un missatge de confiança. I, tot i que sembla que a Acaz no li interessa gaire fiar-se de Déu, la paraula del profeta li arriba igualment: “Casa de David, el Senyor mateix us donarà un senyal: la noia tindrà un fill i li posarà Emmanuel” (Isaïes 7,14). Emmanuel és una paraula hebrea que vol dir “Déu amb nosaltres”.

La noia de qui parlava Isaïes era probablement la reina d'aleshores. I el fill que havia de néixer era probablement Ezequies, el que seria successor d'Acáz. En aquest fill, el poble podria veure com, malgrat tots els perills, la dinastia de David continuava al davant del país i Déu no abandonava el seu compromís amb aquell poble que s'havia escollit. I per això, a l'infant que la reina donaria a llum se'l podia anomenar amb aquest títol solemne: Déu amb nosaltres. Perquè Déu manifestava així que continuava amb el seu poble.

Però les promeses de Déu sempre van més enllà del que les persones descobrim d'entrada. I la promesa de l'Emmanuel, la promesa del Déu que vol ser Déu amb nosaltres, no pot esgotar-se en les vicissituds històriques de la monarquia jueva.

I a poc a poc, dins Israel mateix es va anar entenent que les paraules d'Isaïes apuntaven molt més enllà, i que l'obra de Déu anava molt més a fons, molt més a l'arrel i a la plenitud de tot. En una cosa tan simple com les mateixes traduccions dels textos profètics es va produir en un cert moment un canvi, i aquella "noia", a l'hora de passar les paraules bíbliques al grec, va ser presentada com a "verge". I l'anunci del Déu amb nosaltres va portar a intuir i anhelar una presència de Déu que, amb tota la seva força, es fes ell mateix present enmig del món i conduís amb el seu amor, com a company de camí, la vida sencera de la humanitat. Tindrà aleshores tant de sentit parlar d'una mare verge! Perquè serà com dir que Déu vol ser enmig dels homes i dones superant totes les expectatives humanes, més enllà de tot el que nosaltres som capaços d'imaginar.

Maria, la mare verge, és el senyal de tot això. I per ella arribarà al món aquell que és realment Déu amb nosaltres. I la nostra afirmació de fe no serà dir només que Jesús és Déu. La nostra afirmació de fe serà dir que Jesús és Déu amb nosaltres.

I Jesús serà Déu amb nosaltres quan es farà trobadís amb la samaritana, quan guarirà la sogra de Pere, quan obrirà els ulls de tants cecs, quan convidarà a adonar-se que l'obra de Déu creix encara que comenci com una llavor petita, quan no dubtarà de trencar amb la llei d'Israel per acostar-se als leprosos, quan tocarà el cor de Zaqueu, quan s'indignarà davant de la insensibilitat del ric que no veia el pobre Llätzer a la seva porta, quan rentarà els peus dels seus deixebles, quan perdonarà els qui el claven a la creu, quan dirà al lladre desgraciat que mor a costat seu que té obertes les portes del paradís.

Hi ha un text evangèlic que, encara que d'entrada no ho sembli, recull també molt bé aquesta mateixa afirmació de la presència de Déu fent camí amb els homes i dones que caminem en aquest món. És el pròleg amb què comença l'evangeli de Joan (1,1-18), que és una mena de càntic meditatiu sobre la vinguda al món del Fill de Déu. L'evangelista comença dient-nos que "al principi existia el qui és la Paraula", i que aquesta Paraula "era amb Déu". Des del principi, Déu ha volgut ser paraula, comunicar-se, parlar, fer-nos conèixer i viure la seva Llum i la seva Vida. Ens ha volgut transmetre allò que ell té a dir-nos perquè coneguem i visquem a fons el sentit profund de tot, que és ell mateix. I aquesta Paraula, diu l'evangelista, "s'ha fet home i ha vingut a viure entre nosaltres". En Jesús, en l'home Jesús, que és carn

de la nostra carn, hi ha tot allò que Déu té a comunicar-nos: Déu mateix es fa un dels nostres, perquè nosaltres el puguem veure i tocar i puguem omplir-nos d'ell. “Déu ningú no l’ha vist mai”, acaba Joan. Qui vulgui veure Déu, que miri Jesús.